

سوال

برادران مسلمان، در یکی از سایت‌ها چیزی دیده‌ام که به گمانم بدعت باشد اما خداوند داناتر است. لطفا در مورد صحت این حدیث توضیح دهید چون در مورد آن شک دارم. این حدیث در صحیح مسلم (۵۱۴۹) از عبدالله وابسته‌ی اسماء دختر ابوبکر روایت شده که گفت: اسماء مرا به نزد عبدالله بن عمر فرستاد که به او بگویم: شنیده‌ام که تو سه چیز را حرام می‌دانی: نقش [حریر] بر لباس، روکش سرخ ارجوان (روکش ابریشمی سرخ رنگ زین)، و روزه‌ی همه‌ی ماه رجب. پس عبدالله بن من گفت: اما آنچه درباره‌ی رجب گفتی، پس روزه‌ی کل سال چگونه است [و مشکلی ندارد]؟ اما درباره‌ی نقش بر لباس، من شنیدم که عمر بن الخطاب می‌گفت: از رسول الله - صلی الله علیه وسلم - شنیدم که فرمودند: **همانا کسی حریر می‌پوشد که [در آخرت] بهره‌ای ندارد** و ترسیدم که این نقش [حریر] نیز از همان باشد. اما درباره‌ی روکش ارجوان، این روکش زین عبدالله است، پس دیدم که ارجوان است (یعنی قرمز است اما از جنس حریر نیست). به نزد اسماء برگشتم و او را [از آنچه شنیدم] آگاه ساختم. او گفت: این جُبه‌ی رسول الله - صلی الله علیه وسلم - است. (جبه ردایی است که بر روی لباس می‌پوشند)، آنگاه یک جُبه‌ی طیلسانی خسروانی را بیرون آورد که آستین آن از حریر بود و دو آستین آن پوشیده از دیبا، (دیبا نوعی از حریر طبیعی است). سپس گفت: این نزد عائشه بود تا آنکه درگذشت، پس من آن را برداشتم و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - این را می‌پوشید. ما برای شفای بیماران آن را می‌شویم. این حدیث تا چه حد صحیح است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

حدیثی که شما ذکر نمودید را مسلم در صحیح خود (۲۰۶۹) با همین لفظ آورده و امام احمد در مسند (۱۸۲) به صورت مختصر ذکر نموده و بیهقی در سنن (۴۳۸۱) از طریق عبدالملک - که همان ابن ابی سلیمان است - تخریج نموده است. سند این روایت متصل است و رجال آن ثقة هستند و همینکه مسلم روایت فوق را در صحیح خود آورده برای صحت آن کافی است و ندیده‌ایم کسی از محدثین در رد آن سخنی گفته باشند و روایتی که چنین است نمی‌توان به آن ایراد وارد کرد یا در صحیح دانستنش تردیدی داشت.

نووی - رحمه الله - در شرح این روایت می‌گوید:

«اما پاسخی که ابن عمر درباره‌ی روزه‌ی ماه رجب داده انکارِ تحریمی است که شنیده است و بیان آن است که وی همه‌ی رجب و همه‌ی سال را روزه می‌گیرد. منظور از همه‌ی سال یعنی همه‌ی روزها به جز ایام عید و تشریق و این مذهب او و مذهب پدرش عمر بن الخطاب و عائشه و ابوطالحه و دیگر سلف و مذهب شافعی و دیگر علما است که روزه‌ی دهر را مکروه نمی‌دانند.

اما آنچه درباره‌ی کراهت نقش حریر از وی نقل شده، وی به تحریم آن اعتراف نکرد بلکه بیان داشت که از ترس وارد شدن آن در عموم تحریم حریر از استفاده‌ی آن خودداری نموده و وَرَع ورزیده است.

ولی درباره‌ی روکش حریری زین آنچه درباره‌اش گفته بودند را انکار نمود و گفت: این روکش زین من است که ارجوان است - یعنی قرمز است - ولی از حریر نیست بلکه از جنس پشم یا جنسی دیگر است و پیشتر بیان شد که [روکش ارجوان] ممکن است از جنس حریر یا از پشم باشد و احادیث وارده در نهی از آن مخصوص به جنس حریر است.

و منظور اسما از اینکه جُبّه‌ی پیامبر - صلی الله علیه وسلم - که کناره‌ی آن ابریشمین بود را بیرون آورد بیان حرام نبودن این نوع لباس است. نزد شافعی و دیگران نیز چنین است که لباس و جبه و عمامه و مانند آن اگر کناره‌هایش از جنس حریر باشد در صورتی که بیش از چهار انگشت نباشد ایرادی ندارد و اگر بیشتر از آن باشد حرام است.

این حدیث دال بر آن است که منظور از نهی استفاده از ابریشم، لباسی است که کاملاً از حریر باشد یا بیشترش از جنس حریر باشد نه تحریم قسمتی از آن بر خلاف خمر و طلا که بخشی از آن نیز حرام است».

اما اینکه اسماء - رضی الله عنها - در پایان حدیث می‌گوید:

و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - آن را می‌پوشید و ما برای شفای بیماران آن را می‌شستیم این نوعی تبرک است که از خصایص و ویژگی‌های پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌باشد و سلف صالح این کار را تنها با آثار پیامبر - صلی الله علیه وسلم - انجام داده‌اند.

والله اعلم.